

24 נובמבר 2020

ח' כסלו תשפ"א

מתווה ללימודים בבתי הספר

חזרת שכבות ה'-ו' ללמידה משולבת והנחיות כלליות

פיזית ומרחוק

24 נובמבר 2020

"יוצאים קדימה"

תוכן עניינים

- 2 ..... כללי
- 3 ..... עקרונות למתווה חזרת ה'ל'.....
- 5 ..... מתווה יסודי.....
- 6 ..... המלצות ודגשים בשבוע החזרה .....
- 9 ..... קווים מנחים .....

כללי

לאחר תקופה ממושכת של סגר והגבלות על מערכת החינוך, ובהמשך לחזרת תלמידי כיתות א'-ד' ללימודים במוסדות החינוך ב-1 לנובמבר 2020, יחזרו תלמידי שכבות ה'-ו' בתאריך **24.11.2020** ללימודים משולבים, במוסדות החינוך ובלמידה מהבית ובכלל זה למידה מרחוק. הלמידה הפיזית תתקיים אך ורק באזורים "הירוקים" והצהובים" כפי שנקבעו בתקנות.
(מצ"ב רשימת האזורים העדכנית ל 23.11.2020 כפי שפורסמה ע"י משרד הבריאות).

כניסתו לתוקף של מתווה זה ושל שלביו מותנים באישור ועדת שרים ותיקון תקנות סמכויות מיוחדות להתמודדות עם נגיף הקורונה החדש (הוראת שעה) (הגבלת פעילות של מוסדות המקיימים פעילות חינוך), תש"ף-2020.

תמצית מתווה הלימודים בבתי ספר יסודיים

מתכונת הפעילות

- א. בכיתות א'-ב' – למידה בכיתות מלאות, 5 ימים בשבוע, 5 שעות ביום.
- ב. בכיתות ג'-ד' – בקבוצות קבועות של עד 20* תלמידים בקבוצה, 5 ימים בשבוע, 5 שעות ביום (דהיינו - ללא שינוי).
- ג. בכיתות ה'-ו' ביישוב או באזור ירוק או צהוב שמפורט בתקנות (מצ"ב רשימה) - בקבוצות קבועות של עד 20* תלמידים בקבוצה -לפחות 3 ימים בשבוע, לפחות 14 שעות שבועיות. יתר הלמידה תתקיים מהבית.
- ד. בכיתות ג'-ו' תתאפשר הגדלת מספר התלמידים בקבוצה מעבר ל-20 תלמידים במקרים חריגים ובלבד שמספרן הכולל של הקבוצות המוגדלות לא יכלול יותר מ-10% מהכיתות הקיימות טרם ההחלטה על הגדלה. וכאמור להלן:

- חריגה מעל 20 תלמידים ועד 22 תלמידים תאושר על ידי המנהל הכללי של משרד החינוך
- חריגה מעל 22 תלמידים ועד 24 תלמידים תאושר על ידי שר החינוך

ה. **צהרונים (ניצנים/מיל"ת) – תלמידי כיתות א'-ב' המשתתפים בצהרון, ישהו באותה כיתה שבה שהו בשעות הלימודים, ללא מעבר בין כיתות.**

מבחינה פדגוגית

- א. טיולים חד יומיים - ניתנת האפשרות לקיים טיולים חד יומיים למוסד חינוכי שפעילותו מותרת בהתאם לתקנות. בכפוף למתווה לטיול חד-יומי בתקופת הקורונה (לרבות מדריך וכן מלווה רפואי ומאבטח היכן שנדרש).
- ב. למידה פיזית של השפה העברית לתלמידים עולים – ניתנת האפשרות לקיים למידה פיזית לתלמידים עולים שעלו לארץ החל מה 1 לינואר 2017 ותלמידים בתכנית נעל"ה בקבוצות קבועות של עד 20 תלמידים בכפוף להנחיות ללימודי השפה העברית לתלמידים עולים בכיתות ה'-י"ב בתקופת הקורונה.

דגשים נוספים באורחות חיים

- א. בכיתות א - ב' מורה יוכל ללמד תוך מעבר בין 3 קבוצות אורגניות קבועות, לכל היותר.
- ב. בכיתות ג - ו' מורה יוכל ללמד תוך מעבר בין 4 קבוצות אורגניות קבועות, לכל היותר.
- ג. אוורור הכיתה - צוות המוסד ידאג לאוורר את מקום הפעילות בדרך של פתיחת חלונות הכיתה, ככל האפשר בשני כיווני אוויר שונים, פעמיים לפחות בכל שיעור ובמשך כל זמן ההפסקה.
- ד. מורה לחינוך גופני יוכל ללמד קבוצות קבועות של תלמידים, ללא מגבלה ובלבד שבכל עת הוא עוטה מסכה ושנשמר מרחק של שני מטרים לפחות בינו לבין התלמידים. ככל שבשל מזג האוויר לא ניתן לקיים את שיעורי החינוך הגופני בחוץ או בתוך אולם גדול דיו על מנת לאפשר שמירה על מרחקים כאמור, תוגבל פעילותו של המורה לחינוך גופני לעד 4 קבוצות.

ה. הסעות - ללא שינוי [בנוהל הסעות לתלמידים בתקופת הקורונה](#).

* ככל שיתעדכנו ההנחיות, יעודכן המתווה בנוגע ללמידה פיסית במוסדות החינוך.

כללי כניסה למוסד החינוכי

- א. מפעילים חיצוניים וכל מי שאינו חלק אינטגרלי מצוות בית הספר לא יורשה להיכנס לבית הספר, למעט החרגות שצוינו במסמך "אורחות החיים" ומקרי חירום.
- ב. רשימת מורשי הכניסה מוגדרת בסעיף "כללי הכניסה" ב"אורחות חיים" ובהתאם להנחיות הבריאות.
- ג. יחד עם זאת, מותרת כניסת פסיכולוג של השירות הפסיכולוגי חינוכי ברשות המקומית למוסד החינוכי לצורך טיפול פרטני/קבוצתי בהתאם למתווה ו"אורחות חיים".
- ד. אנשי צוות שהם חלק אינטגרלי בצוות החינוכי של המוסד החינוכי (כגון בת שירות לאומי, סטודנט הוראה וכד') יחולו עליהם אותם כללי כניסה ומגבלות מעבר בין הקבוצות החלים על המורים.

מרחבי למידה נוספים

ככלל, הלמידה תתבצע במבנה מוסד החינוך. בהיעדר מקום בביה"ס ובכדי לתת מענה ללמידה פיסית לפי הנחיות הבריאות, ניתן ללמוד במבנים שאינם חלק ממבנה בית הספר, באישור הפיקוח, בתיאום עם הרשות המקומית ובכפוף להנחיות המשרד קווים מנחים לרשות המקומית לבחירה ואישור מרחבי למידה נוספים בתקופת הקורונה (קישור)

המלצות ודגשים לחזרה לבית הספר

שלב היערכות:

לרשותכם – [לקט רעיונות לעבודה עם צוותי החינוך, פותחים שנה קצת אחרת – סדנאות חוסן לצוות החינוכי, קרן](#)

[האור שלי – סדנה לצוותי חינוך בתקופת הקורונה ומצגת מלווה](#)

[ניהול שיח בין אישי מורה מנהל - דף נלווה 1, דף נלווה 2, כרטיסיות ריבוע, פיתוח חוסן בקרב הצוות](#)

תמצית הנחיות משרד הבריאות

- א. מערכת החינוך תפעל תוך הקפדה על התקנות והנחיות משרד הבריאות בדגש על עטיית מסכות, הקפדה על היגיינה אישית, אוורור כיתות, שמירת מרחק, ככל האפשר, בהפסקות, בזמן השיעורים, בחדרי המורים ובמרחבי הפעילות המשותפים במוסד החינוכי ובפעילויות חוץ.
- ב. הפעילות הלימודית הפיזית במוסדות החינוך ובצהרון תתקיים לפי מסמכי "אורחות חיים" הכוללים את הנחיות משרד הבריאות (כללי כניסה למוסד החינוכי, הצהרת בריאות, כללי התנהגות בהסעות, כללי היגיינה אישית וכיתתית ותחזוקת המוסד החינוכי, סדר פעולות בעת גילוי חולה מאומת במוסד החינוכי, השגרה במוסד החינוכי בכיתה ובעת ההפסקה, ארוחות ותזונה, מיגון לצוות החינוך המיוחד, צהרונים וכו'):

- [אורחות חיים במוסד החינוכי בתקופת הקורונה](#)
- [אורחות חיים בפנימיות בתקופת הקורונה](#)
- [אורחות חיים לתלמידים עם צרכים מיוחדים](#)

ג. חדרי מורים/מקומות עבודה למורים בזמן ההפסקות ובין השעורים:

- 1) **המורים השוהים בחדרי המורים** או בעת מפגשי מורים בבית הספר, יקפידו על כללי הבריאות הנדרשים, לרבות **שמירת מרחק** בין אחד לשני, עטיית מסכה, היגיינה ואוורור החדר. כמו כן, יש להקפיד על ניקוי משטחי העבודה (מקלדת ועכבר וכד') לפני ואחרי השימוש.
- 2) **מומלץ לקבוע מקומות נוספים וקבועים במתחם בית הספר עבור המורים כדי למנוע התגודדות בחדר מורים ולאפשר עמידה בהנחיות הבריאות** (ניתן להשתמש בחדרי הספח, ספרייה, מעבדה, סטודיו, מרחב מוגן ועוד).
- 3) ככל שהמורה מלמד רק בלמידה מרחוק, הוא יכול לקיים את הלמידה מהבית, **באישור מנהל בית הספר**.

דגשים חברתיים-רגשיים

כיתות א'-ב'

- לימודים בכיתות מלאות, 5 ימים בשבוע, 5 שעות ביום
- שעות הלמידה הפיזית יוקדשו בעיקר למיקוד בשפה ולהיבטים רגשיים-חברתיים.
- חשוב להתייחס בימים הראשונים להיבט החברתי בחיבור מחדש של שתי הקבוצות לכיתה אחת
- הקדשת זמן ניכר להוראה בקבוצות קטנות כדי לצמצם פערים בתהליך רכישת הקריאה

צהרונים (ניצנים /מיל"ת) עבור כיתות א' וב'

- הפעלת צהרונים (ניצנים/מיל"ת) כבשגרה, 5 ימים בשבוע בהתאם לקבוצות האורגניות הלומדות בבוקר, בכיתות האם בלבד, תוך כדי הקפדה על צוותים קבועים.

כיתות ג'-ד' (ללא שינוי)

- לימודים בחצאי כיתות, ככלל עד 20 תלמידים בקבוצה (אלא אם אושרה החרגה), 5 ימים בשבוע, 5 שעות ביום
- שעות הלמידה הפיזית יוקדשו בעיקר למיקוד בשפה, מתמטיקה ולהיבטים רגשיים-חברתיים

כיתות ה'-ו'

- לימודים בחצאי כיתות, ככלל עד 20 תלמידים בקבוצה (אלא אם אושרה החרגה), לפחות 3 ימים בשבוע, 14 שעות שבועיות יתר הלמידה תתקיים מהבית כולל למידה מרחוק
- שעות הלמידה הפיזית יוקדשו בעיקר למיקוד בשפה, מתמטיקה, מדעים ואנגלית ולהיבטים רגשיים-חברתיים

היבט פדגוגי

- בבסיס התפיסה הפדגוגית עומד העיקרון של **גמישות פדגוגית וניהולית**. מצ"ב עקרונות הליכה הפדגוגית:
- זמן הלמידה הפיזית יוקדש להוראת הנושאים והמיומנויות שלגביהם קיים קושי ללמוד בלמידה מרחוק.
- בזמן הלמידה הפיזית בבית הספר, חשוב לפתח מיומנויות לומד עצמאי, הנדרשות ללמידה מרחוק כגון: ארגון זמן, דרכים לאיתור מידע, התמצאות בסביבה הדיגיטלית, אחריות לביצוע משימות והגשתן במועד, היכרות עם מקורות תמיכה זמינים
- המורים יתכננו את זמן הלמידה כך, שעיקרו יוקדש לתחומי הליכה בהתאמה לשלב הגיל ולידע של התלמידים (כמפורט בטבלה)
- יש לזהות את מצבם הלימודי של התלמידים במגוון דרכים וכלים ולהתאים את תהליכי ההוראה
- המורים ילמדו ככל הניתן, בקבוצות קטנות במטרה להשלים את הפערים הלימודיים על פי צרכי התלמידים, לטווחי זמן קצרים וממוקדי מטרה
- ככל מפגש לימודי יודגשו ההיבטים החברתיים והרגשיים
- בעת הלמידה מרחוק יש להקדיש זמן הוראה פרטני וקבוצתי לתלמידים, שמתקשים בתחומי הליכה
- חשוב לקיים למידה פעילה, מגוונת וחוייתית ולשלב הפוגות בשיעורים. מומלץ להרבות בפעילות גופנית
- מצ"ב המלצה לאופן חלוקת שעות הליכה בהתאם לשכבות הגיל:

שכבת א'	שכבת ב'	שכבת ג'	שכבת ד'	שכבת ה'	שכבת ו'	שפה
50%	50%	50%	40%	35%	35%	שפה
25%	25%	25%	25%	30%	30%	מתמטיקה ומדעים
--	--	15	15%	15%	15%	אנגלית
25%	25%	25%	20%	20%	20%	חברתי, רגשי ותנועתי

המלצות ודגשים בשבוע החזרה

- יידוע התלמידים בחלוקה לקבוצות השייכות החדשות שלהם, חשוב ליזום מפגש מקדים לקבוצות באמצעים מקוונים
- שיתוף ועדכון ההורים במידע והנחיות העדכניות
- קיום הסברה על חשיבות עטיית מסכה, שמירה על ריחוק פיזי והיגיינה
- הקצאת זמן לשיתוף בחוויות, שאלות ומחשבות שליוו אותם בתקופת הסגר ובתקופה בה הלמידה התקיימה רק מרחוק
- קיום מפגש הורים מקוון כיתתי וקבוצתי
- קבלת פנים חגיגית לתלמידים, על פי כללי אורחות החיים

דגשים נוספים בהיבט רגשי-חברתי

התלמידים מסיימים בימים אלה שגרה ארוכה של למידה מרחוק, קשרים חברתיים מצומצמים ולא רציפים, ריחוק פיזי מהמורים ומהחברים והיעדר תקשורת פנים אל פנים. במהלך התקופה האחרונה שיתפו תלמידים רבים בקשיים חברתיים שהתעוררו בעקבות הריחוק שנכפה עליהם מהחברים ומהמורים. תלמידים אילו חוזרים לבית הספר מתוך ציפייה לשוב ולחזק את הקשרים החברתיים ולהרגיש שייכים למסגרת הבית הספרית. זאת לצד החששות הטבעיים הנלווים לכל יציאה מהבית בתקופה זו.

חשוב לאפשר להם כניסה מדורגת לתוך שגרה בטוחה, מוכרת ונעימה. ההזדמנות לשותף ולעבד יחד את חוויות התקופה, חשובה ליצירת התחלה חדשה:

לפני החזרה לבית הספר

חשוב לנצל את המפגשים המקוונים להיערכות רגשית-חברתית המאפשרת לתלמידים לשותף באופן בו חוו את החודשים שבהם לא התראו: כיצד הרגישו בתקופה שחלפה? האם חוו חוויות חיוביות שהיו רוצים לשמר? למה התגעגעו? מה היה חסר להם בתקופה זו? כיצד הם מרגישים כעת, רגע לפני המפגש המחודש עם החברים והמורים? מה חשוב להם שיקרה עם החזרה לשגרה? אילו שאלות יש להם לקראת החזרה?

עם החזרה לבית הספר

- ✓ חשוב ליוחה על מבנה שבוע הלימודים, על הכללים הנהוגים בכיתה ובבית הספר בעת הזו ולאפשר לתלמידים לשותף בציפיות ובצרכים שלהם בהתייחס לכך.
- ✓ מומלץ לשותף את התלמידים בקביעת המטרות החברתיות והלימודיות לתקופה הקרובה (באמצעות למשל: כתיבה, יצירה, תכנון יוזמות חברתיות)

קשר בין החברים בכיתה:

חשוב לקיים מידי יום שיח רגשי-חברתי במטרה להעמיק את ההיכרות עם החברים לקבוצה ולחזק את תחושת

השייכות והמוגנות באמצעות:

- ✓ פתיחה וסגירת יום בשיח רגשי-חברתי, בשיר, במשחק, בתנועה וכו'
- ✓ שיתוף בחוויות אישיות מהתקופה שבה לא התראו תוך מיקוד בכוחות שסייעו להם
- ✓ הקפדה על שגרות שיאפשרו שיתוף ועיבוד של רגשות ודרכי התמודדות באמצעות מפתח ה"ב וכישורי חיים
- ✓ ביצוע יוזמות קצרות וממוקדות בזיקה לערך השנתי "שותפות ואחדות"
- ✓ חלוקת תפקיד לכל תלמיד (תפקיד אישי או כחלק מוועדה) תוך יצירת התאמות לתקופה והקפדה על הנחיות התו הסגול
- ✓ עידוד התלמידים לאינטראקציות חברתיות גם מחוץ לבית הספר על פי הנחיות התו הסגול

■ כלים והצעות ללמידה רגשית-חברתית-ערכית

- ✓ [מפתח ה"ב בצל הקורונה](#)
- ✓ [רגע של שיתוף – ריכוז כלים לשיח רגשי-חברתי-ערכי](#)
- ✓ שיח רגשי עם תלמידי ד – ו [עברית וערבית](#)
- ✓ [שיעורי חוסן: חוזרים להתחבר קצת אחרת לתלמידי ד – ו מצגת מלווה](#)
- ✓ [מחנכים נוכחים מקרוב ומרחוק – פעילויות היכרות וגיבוש](#)
- ✓

■ כלים והצעות ללמידה רגשית-חברתית-ערכית

- ✓ "אכפת לי ממך": שיח אישי-רגשי לשמירה על קשר ולאיתור מצוקה: [עברית וערבית](#)
- ✓ איך אדבר עם תלמידי? [עברית וערבית](#)
- ✓ צפריר משתף תלמידים במחשבות, רגשות ומעודד שיחה: [אגרת דיגיטלית, מסמך מלווה לאגרת](#)

מענים ייחודים

- יושם דגש על מערך ליווי ותמיכה לתלמידים באוכלוסיות הייחודיות, והבניה של דרכי למידה לתלמידים שמתקשים ללמוד מהבית, ובכלל זה למידה מרחוק.

קווים מנחים

1. המתווה המפורט מגדיר תנאים מחייבים. כל מוסד חינוכי מורשה להוסיף על התנאים במתווה (ככל שהדבר לא עומד בניגוד לדין ולהנחיות) וזאת באישור המחוז ובתיאום עם הרשויות, אך לא לגרוע מהם, כמפורט בהמשך.
2. יתאפשרו פתרונות דיפרנציאליים בין רשויות מקומיות שונות, בין יישוב ליישוב, בין מוסדות חינוך שונים ובהתאם לצורכי המגזרים השונים, כדי לאפשר למנהלי בתי הספר, לרשויות, באישור מנהלי המחוזות, גמישות בניהול התוכנית והתאמתה לצרכיו הייחודיים של כל מוסד ומוסד תוך כדי שמירה על בריאות באי מוסד החינוך.

במסגרת ההתמודדות עם האתגרים שמשבר הקורונה מזמן למערכת החינוך ונוכח הצורך בהתאמה לצרכים ייחודיים של מגזרים שונים (הערבי, הבדואי, הדרוזי, הצ'רסי והחרדי) ובתי הספר בכלל, וכדי לאפשר יותר למידה פיזית וצמצום פערים, תיבחן למידה במשמרות וכן מעבר ל-6 ימים לבתי ספר שלומדים 5 ימים, וכל זאת בהתאם למסגרות התקציב המאושרות (דהיינו, לא תינתן תוספת תקציב לעניין) וללא פגיעה בהיקף המשרה או בתנאי שכרם של עובדי ההוראה. על מוסדות החינוך לפעול בעניין בתיאום עם הרשות המקומית ובאישור המחוז.

3. חוק לימוד חובה חל באופן מלא כבכל שנה.
4. אוכלוסיות ייחודיות (בהן החינוך המיוחד, נוער בסיכון, תלמידים בכפרי הנוער וכדומה) ימשיכו לקבל מענה ייחודי להמשך קיום המסגרת ללא תלות בשיטת ההפעלה.
5. המהלך ילווה בהדרכה ובהסברה ממוקדת לתלמידים, למורים ולהורים, בנוגע לכללי ההתנהגות ולחשיבות מניעת ההדבקה.
6. ההורים והתלמידים יעודכנו במערכת השעות ובמשימות הלימודיות.
7. משרד החינוך הקצה בשנת תשפ"א משאבים נרחבים עבור תקשוב מערכת החינוך, עוזרי חינוך, הגדלת תקציב לצהרונים ואספקת אמצעי קצה לתלמידים מעוטי יכולת, מיגון והיגיינה למוסדות החינוך בכדי לאפשר למידה בקבוצות קטנות ומענה ממוקד לאוכלוסיות מיוחדות.
8. משרד החינוך ימשיך להשקיע בחיזוק הרווחה הנפשית והחוסן האישי של כלל התלמידים והצוותים החינוכיים, יאתר ויזהה ילדים במצוקה ובסיכון וייתן מענים רגשיים וטיפוליים פסיכולוגיים, בהתאם לצורך, תוך מתן מענה לכלל המגזרים והאוכלוסיות בעלי צרכים מיוחדים (עולים, חינוך מיוחד, לקויי למידה ועוד). כמו כן, יושם דגש על חיזוק האקלים הכיתתי במרחב הפיזי והווירטואלי, חיזוק הקשר בין התלמידים לבין עצמם ובינם לבין המורה, העמקת תחושת השייכות של הילדים לכיתתם ומניעת התנהגויות סיכון.
9. השירותים הפסיכולוגיים יספקו שירותי תמיכה, ליווי והדרכה להורי התלמידים בשלבי החינוך השונים, על מנת לחזק את מסוגלותם לתמוך בילדיהם כבדרך שגרה ובתקופת הלמידה מרחוק בפרט, בדגש על היבטים רגשיים וחברתיים.

בברכת המשך שנת לימודים פורייה ובריאה,

משרד החינוך